

Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomsbøker utgitt i 2012

Prisene ble delt ut av kulturminister Hadia Tajik onsdag 20. mars 2013 kl. 13.00

Her er informasjon om prisvinnerne, bøkene og juryens begrunnelser. Informasjonen er hentet fra forlagene og wikipedia.

Praktisk informasjon:

Norsk barnebokinstitutt administrerer jury, pressearbeid og prisutdeling.

For spørsmål om tildelinger:

Juryleder Tone Birkeland, mob. 992 61 856

For andre spørsmål om prisvinnerne og prisutdelingen:

Pressekontakt Birgitte Eek, mob. 415 00 622/Direktør Ellen Larsen (konst). 959 40 266

For generell informasjon om KUD-prisene:

http://barnebokinstituttet.no/aktuelt/kulturdepartementets_priser_for_barne_og_ungdom_slitteratur

Litteraturprisen: 50 000

Arne Svingen: *Sangen om en brukket nese*, Gyldendal

414 71 796

forfatteren@online.no

Ja, jeg heter Bart. Ikke sånn engelsk Bart med lang a. Nei, jeg heter Bart som i det håret som sitter midt i ansiktet på trailersjåfører. I hvertfall er det sånn folk her uttaler det, selv om jeg er oppkalt etter han lille gule i The Simpsons. Ikke det at mamma og jeg glør på Simpsons hver dag, men det hender vi zapper innom siden tv-en står på stort sett hele tiden. Hver gang sier mamma at hun ga meg navnet for at jeg skal bli en morsom tøffing som klarer meg her i livet. - Men Bart er bare ti år, sier jeg. - Han blir også tretten en gang. - Nei, han gjør ikke det. Han er ti år hvert eneste år. Jeg tror mamma ønsker seg en tøffere sønn. Det er derfor jeg går på boksing.

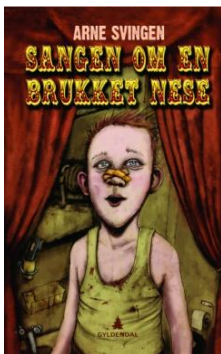
«Sangen om en brukket nese» handler om å slå – og ikke slå. Og den handler om å synge uten at noen hører det. Og den får deg til å le. Og til å få klump i magen. Og le igjen. Men mest av alt handler den om de viktige dagene i livet, dager da alt skjer på en gang, og ingenting er som før etterpå.

Boka er solgt til Danmark, Sverige, Tyskland, Tsjekkia og Egypt, den ble nominert til Brageprisen, og er nominert til Kritikerprisen og Kulturdepartementets litteraturpris 2012

Foto: Gyldendal

Arne Svingen har i flere år jobbet med å bedre lesingen blant barn og unge, med særlig fokus på gutters lesing. Han er en av de forfatterne som har turnert mest på skoler og biblioteker. Hans bestselgende spenningsroman "Tause skrik" har nylig feiret 10 års jubileum. Den kom selvsagt ute i ny utgave -- også den med bokklubbplassering. Over 1000 barn har hvert år kjøpt boka, i tillegg til at den finnes på alle bibliotek i landet. Arne Svingen debuterte i 1999 med voksenromanen Handlingens mann og den første barneboka om Hubert: "Flekken". Siden har bøkene kommet tett: blant annet ytterligere sju Hubert-bøker, som er oversatt til tysk, svensk og italiensk. I 2003 startet han barnebokserien om Bendik og monstret. Svingen har skrevet mange populære bøker for eldre barn. Både "Tause skrik" og "De tøffeste gutta" har kommet i en rekke opplag og fått priser der ungene selv har stemt fram vinneren. Han har også et sterkt forfatterskap for ungdom bak seg. "Sommeren vi kledde oss nakne" som han skrev sammen med Helene Uri er kommet i flere utgaver og opplag. For "Svart elfenben", som utkom på Cappelen, fikk han Brageprisen. Han har også utgitt musikkbransjeromanen "Karisma" og den flerkulturelle kollektivromanen "Frosten kom tidlig" for denne aldersgruppen. I tillegg har han skrevet flere voksenromaner, hørespill for NRK og tegneserieromaner.

JURYENS BEGRUNNELSE

Arne Svingen

Sangen om en brukket nese

Gyldendal Norsk Forlag

Sangen om en brukket nese av Arne Svingen er noe så sjeldent som en kunstnerroman for barn. Bart, en 13 år gammel spjæling, går på boksetrening for å lære å forsvare seg, men er ingen slåsskjempe. Det Bart *kan* er å synge. Han liker opera, Bryn Terfel, stemmer som får glass til å knuse. På do er det god akustikk, Bart låser døra og synger av full hals. Denne hemmelige pasjonen legger et forsonende skjær over alt som ellers gjør tilværelsen krevende: en alkoholisert mor som ønsker seg en tøffere sønn, en lurvete leilighet, ubetalte regninger, tomt kjøleskap, et utålmodig barnevern. Det er Bart selv som fører ordet. I måten han uttrykker seg på er han verken dyster eller selvmedlidende. Bart har lang erfaring med å skjule det negative og skambelagte, tenke positivt og optimistisk. *Sangen om en brukket nese* skildrer omsorgssvikt, men får også fram solidariteten og varmen i Barts hjemmemiljø. Det såre alvoret i romanens undertekst balanseres mot en usentimental humor i et originalt språk. Barts historie er en sterk historie om å overleve.

Bildebokprisen: Forfatter og illustratør mottar 35 000 kr hver

Kenneth Steven og Øyvind Torseter (ill): *Historia om korleis hunden fekk våt snute*

Det Norske Samlaget

Kenneth Steven (Skottland)

00 44 1350 727359

00 47 77 02 46 31 53

info@kennethsteven.co.uk

Øyvind Torseter

918 08 095

oyvind@torseter.no

Då vatnet flommar over landet, bygger gamle Noah ei svær ark og tar om bord småkryp, husdyr og ville dyr av alle slag. Mens dei driv ute på havet skjer det forferdelege, båten spring lekk! Kva i all verda gjer ein då? Noah veit råd. Denne bildeboka er i tekst og bilde ei livlig gjenfortelling av den gamle fabelen om korleis hunden fekk snute.

Foto: Samlaget

Kenneth Steven (f. 1968) er frå Dunkeld i Perthshire, Skottland. Han er poet, barnebokforfattar og gjendiktar. Han har omsett bøker frå norsk til engelsk.

Foto: Samlaget

Øyvind Torseter er fødd i 1972 og bur i Oslo. Torseter er illustratør, teikneserieskapar, bildekunstnar og forfattar. Han har illustrert fleire bildebøker mellom anna Avstikkere som han vann den prestisjetunge Bologna Ragazzi Award for.

JURYENS BEGRUNNELSE

Kenneth Steven og Øyvind Torseter (ill.)

Historia om korleis hunden fekk våt snute

Det Norske Samlaget

Historia om korleis hunden fekk våt snute skriv seg inn i den produktive fabeltradisjonen etter bibelforteljinga om farkosten som Noah bygde og fylte med folk og fe for at dei skulle overleve den store syndfloda. Og Kenneth Steven gjer det med ei humoristisk vinkling på stoffet. Båten spring lekk, men hunden tar ansvar og bergar det livsviktige prosjektet til Noah. Ved å bruke snuten som plugg stoppar han lekkasjen og sikrar framtida for dyr og menneske. Den poetiske teksten gir illustratøren rikeleg rom som medforteljar. I strek og pastell teiknar Øyvind Torseter dramaet opp i store tablå. I linjeføring og perspektiv følgjer han rørsleane i bølgiene og ekstremvêret, dyrelivet vert iscenesett med detaljar som opnar for interessante sidehistorier. Og gjennom det frodige livet som ufaldar seg om bord, er det bildet av den einsame heroiske innsatsen til hunden i eit av dei mørkaste og mest bortgøymde romma i livbåten som brenn seg fast og gir han ein plass i hjartet til lesaren.

Fagbokprisen: 35 000

Jon Ewo: *Norske konger og dronninger*, Cappelen Damm

924 09 389

mail@jonewo.net

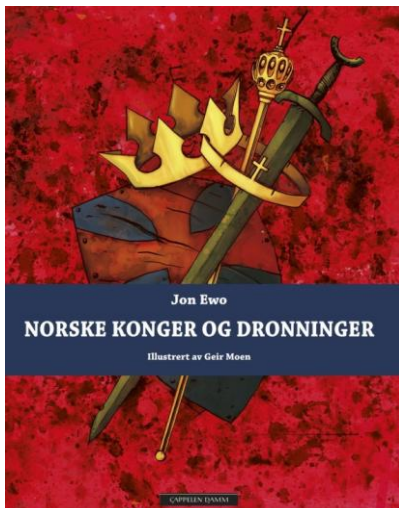
Her får du fortellingene om alle norske konger og dronninger gjennom tidene – fra Harald Hårfagre samlet landet i 872 til vår egen kong Harald – og hans dronning Sonja. For første gang presenteres alle norske konger og dronninger noensinne, skrevet i Jon Ewos karakteristiske lette, underholdende stil. Og her er det mye spennende å lese om: Hvilken konge begynte som sjørøver etter at han hadde fått «sparken» som konge? Hvem var den første kongen som gikk på skolen? Og hvem var den eneste dronningen som styrte landet uten en konge ved sin side? Hvem var vår yngste konge noensinne? Hvem ga oss de første ordentlige lovene våre? Hvem var den første kongen og dronningen som giftet seg av kjærlighet? Og hvilken konge hadde egen dyrehage med aper og en løve? Hvem bestemte at alle for første gang skulle begynne å gå på skolen? Hvilken konge sitter på en hest foran slottet?

Hvem er den eneste kongen som har hoppet i Holmenkollen? Og visste du at vi har mye å takke en dronning for at det ikke ble krig mellom Norge og Sverige i 1905?

Foto: Cappelen Damm

Jon Ewo er født i Oslo i 1957. Han har jobbet som konsulent, redaktør, forfatter, frilanser og forlegger. I 1993 utkom hans første ungdomsbok. Etter den har han bl.a. skrevet en serie ungdomsromaner som sikter seg inn på ungdom som vil lese noe realistisk og sammenlignbart med deres eget liv. Alle hans bøker har en god porsjon humoristiske innslag. Han har i tillegg skrevet barnebøker og vaskeekte krim, samt artikler og bøker om PC-er, CD-ROM og Internett for diverse aviser og magasiner.

JURYENS BEGRUNNELSE

Jon Ewo

Norske konger og dronninger

Ill. av Geir Moen

Cappelen Damm

Med *Norske konger og dronninger* har Jon Ewo skrevet et engasjerende oppslagsverk om den norske kongerekka fra Harald Hårfagre til Harald 5. I 64 portretter får leseren kjennskap til den enkelte konge og hvilke egenskaper som har gjort han (eller hun) til en elsket eller beryktet monark. Innimellom suppleres den kronologiske og personorienterte framstillingen av kapitler som forklarer hvordan politiske og religiøse konflikter kan føre til historiske vendepunkt. Ewo er *forteller*, markant til stede i teksten med en personlig stemme, og vender seg til leseren både med sin overbevisning, sine spørsmål og sin tvil. Dette gir teksten en energi som den tradisjonelle fagbok for barn ofte kan mangle. Geir Moens illustrasjoner bidrar til visuell dokumentasjon av kongerekka i dramatiske, humoristiske og pinlige situasjoner.

Debutantprisen: 35 000

Marianne Kaurin: *Nærmere høst*, Aschehoug

958 62 701

marykaurin@hotmail.com

I en bygård på Grünerløkka sitter Sonja og venter på søsteren Ilse. Hun skulle ha vært hjemme for lenge siden. Ute faller årets første snø. Plutselig banker det på døren. Utenfor står tre politimenn. Året er 1942. "Nærmere høst" er en roman om å håpe og om å miste - om små tilfeldigheter og store drømmer. Boken er nominert til Uprisen - årets ungdomsbok 2013 og også i klassen "Debutantprisen" i Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur utgitt i 2012.

Foto: Aschehoug

Marianne Kaurin er født i 1974 og har gått forfatterutdanningen ved Norsk barnebokinstitut. "Nærmere høst" er hennes første bok. For denne er hun nominert til Uprisen - årets ungdomsbok 2013 og også i klassen "Debutantprisen" i Kulturdepartementets priser for barne- og ungdomslitteratur utgitt i 2012.

JURYENS BEGUNNELSE

Marianne Kaurin

Nærmere høst

Aschehoug forlag

Marianne Kaurin debuterer med den historiske ungdomsromanen *Nærmere høst*. Boka handler om den 15 år gamle Ilse Stern og hva som skjer med hennes jødiske familie i Norge høsten 1942. Hjulpet av tilfeldighetene og lokale motstandsfolk klarer Ilse å flykte i sikkerhet mens resten av familien sendes i konsentrasjonsleir. Gjennom et språk med usedvanlig god flyt og med mange nyanser klarer Kaurin å lage en politisk fortelling som har aktualitet langt utover andre verdenskrig. Hennes velformulerte språk og godt timede skifter av synsvinkel mellom romanens personer bidrar til å blåse nytt liv i den historiske romanen for ungdom. Tonen i boka er lavmælt og framstår som raffinert og

velutviklet med sans for stilistiske understatements – noe som bidrar til at leseren engasjeres i sterk grad fordi hun selv må reflektere over historien. Sluttscenen, der Ilse vender tilbake til bygården på Grünerløkka, viser at Kaurin tenker på romansjangeren som en kompositorisk helhet.

Illustrasjonsprisen: 35 000

Trond Bredesen for illustrasjonene i serien *Kunstdetektivene* av Bjørn Sortland, Aschehoug

995 14 324

trond@illustratorene.no

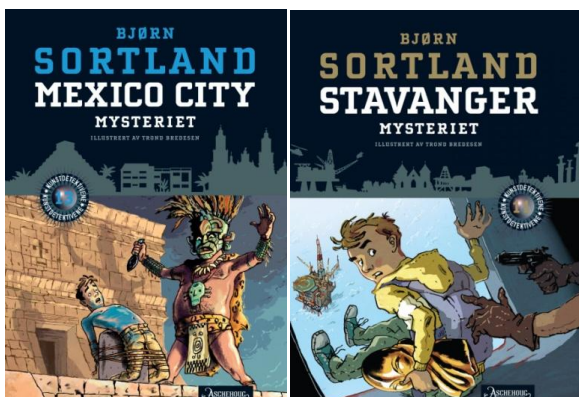
"Kunstdetektivene" er midt i blinken for unge krimelskere. Dette er spenning, eventyr, reiseskildring og faktabok på én gang! I disse bøkene følger vi familien Bergvik på ferie til byer i mange ulike verdensdeler - fra Italia og Egypt til Kambodsja, USA og Australia. Det er ikke lite de får oppleve, og noen ganger blir det mye skumlere enn de hadde tenkt seg.

Alle bøkene er illustrert av Trond Bredesen.

Foto: Grafill

Trond Nordahl Bredesen (født 19. april 1956 i Drammen) er illustratør og er utdannet ved ettårig tegnelinje på Formingslærerhøgskolen på Notodden og Fachhochschule Münster i Tyskland, der han studerte fra 1979 til 1983. Han har siden arbeidet frilans, fra 1988 i tegnerfelleskapet «Illustratørene» i Oslo hvor han er bosatt. Trond Bredesen er en faglig solid og produktiv illustratør med et bredt spekter av oppdrag innen design, kommunikasjon og reklame; han har arbeidet med det meste fra emballasje og profilillustrasjoner til aviser og bøker, deriblant som illustratør for Bjørn Sortlands mange titler i barnebokserien om «Kunstdetektivene». Bredesen behersker flere tegne- og maleteknikker, og varierer ofte stilen, men har gjennomgående en sikker strek med klar figurtegning, gjenkjennelige detaljer og hyppig bruk av grafiske effekter. Trond Bredesen har fått flere priser for arbeidene sine, blant annet Gullblyanten for TINE-illustrasjonene sine på 1990-tallet og i Visuelt-konkurransen.

JURYENS BEGRUNNELSE

13 mysterier er foreløpig oppklart i *Kunstdetektivene*, Bjørn Sortlands populære serie for unge krimelskere. Det første i år 2000 i Venezia, det siste i Mexico City. Alle bøkene er gjennomillustrert av Trond Bredesen, håndplukket av forfatteren som selv er genuint opptatt av det visuelle uttrykket i bøker. Illustrasjonene til Bredesen fyller ofte hele oppslaget. Med gjenkjennbare observasjoner og karakteristiske detaljer bidrar de til å fortøye handlingen i konkrete miljøer. Illustrasjonene har en skisseaktig friskhet og spontanitet som kler spenning og tempo i Sortlands fortellinger. Persontegningene hans er lett karikerte portrett som passer krimsjangerens typer, og bildeutsnitt og perspektiv viser en overbevisende klo. Sammen med en variert og utsøkt bruk av farger blir det illustrasjon av ypperste merke.

Oversetterprisen: 35 000

Guri Vesaas for oversettelsen fra italiensk av Fabrizio Silei og Maurizio A.C. Quarello (ill):
Rosas buss, Det Norske Samlaget

920 11 438/22 43 68 18

guri.vesaas@getmail.no

Midt i den store hallen på Henry Ford-museet står ein gammal buss, og i bussen er det eit sete som minner bestefar om ei historie langt tilbake i tid. Det er setet til Rosa Parks.

Dette er historia om den modige Rosa Parks som ein desemberdag i 1955 nekta å reise seg frå busssetet for å gi plass til ein lyshuda amerikanar, endå raselovene kravde det. Med tårer i auga fortel bestefar historia han veit alt om, for han var på bussen sjølv.

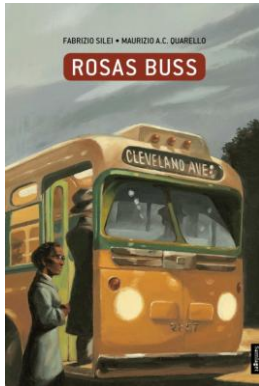
Foto: Samlaget

Guri Vesaas (født 13. januar 1939 i Vinje i Telemark) er en tidligere norsk forlagsredaktør. Hun var hovedansvarlig for Samlagets barnebokavdeling fra 1974 til 2006. Hun er datter av forfatterne Halldis Moren Vesaas (1907–1995) og Tarjei Vesaas (1897–1970) og yngre søster av NRK-journalisten Olav Vesaas.

Vesaas har særlig vært opptatt av å utgi barnebøker med kunstneriske og litterære kvaliteter. Gjennom aktive initiativ har hun fått i stand samarbeid mellom en rekke forfattere og illustratører og bildekunstnere. Hun har på den måten bidratt til å fornye bildeboksjangeren i Norge og vært med på å skape flere moderne barnebokklassikere. I 1974 hadde hun permisjon fra forlaget for å arbeide som redaksjonssekretær i barnebladet Maurtua. Under psevdonymet Hanna Midtbø har hun siden 1976

oversatt omkring 50 barnebøker til norsk. Det oppdiktede etternavnet Midtbø er knyttet til barndomshjemmet i Vinje.

Guri Vesaas har oversatt mer enn 50 barnebøker til norsk og fått flere priser for arbeidet sitt. Da hun fratrådte i desember 2006 ble hun hedret med forlagets julebok for 2006: Hanna Midtbø alias Guri Vesaas, med hilsner fra kolleger og forfattere. I august 2007 ble hun utnevnt til Ridder 1. klasse av St. Olavs Orden for sin innsats for barne- og ungdomslitteraturen. Samme år ble hun utnevnt til Årets nynorskbrukar, og mottok Brageprisens hederspris som «nestoren innen norsk barnebokproduksjon, for hennes enestående innsats for norsk barne- og ungdomslitteratur».

JURYENS BEGRUNNELSE

Guri Vesaas

for omsetjinga frå italiensk av *Rosas buss* av Fabrizio Silei
Ill. Maurizio A.C. Quarello
Det Norske Samlaget

I 1955 nekta Rosa Parks å reise seg for ein kvit amerikanar på ein gul buss i Montgomery i Alabama, ei uhøyrd handling som enda i Høgsterett. I den italienske bildeboka *Rosas buss* lèt forfattaren Fabrizio Silei eit augevitne fortelje historia til barnebarnet sitt mange år seinare. Det skjer i Henry Ford-museet der den gule bussen står den dag i dag. Bestefaren var nemleg sjølv med bussen, og mens Rosa sat, reiste han seg for den kvite mannen. Resten av livet har han hatt dårleg samvit fordi han mista motet og oppførde seg så feigt. Maurizio Quarellos fargesterke bilde vinkar til måleria av Edward Hopper og tilfører forteljinga ei einsemd som forsterkar marginaliseringa av den svarte rasen. Guri Vesaas har alltid hatt ei vakent blick for den italiensk barnelitteraturen, som bare unntaksvis finn vegen til Noreg. Omsetjinga hennar av *Rosas buss* flyt godt på norsk, har rytme og energi og formidlar den alvorlege og personlege tonen i den brennbare teksten i eit stødig og stilsikkert språk.

Tegneserieprisen: 35 000

Lene Ask: *Neste gang blir alt riktig*, Jippi forlag

905 86 856

lenekunst@yahoo.no

Lene Ask er ute med sitt tredje tegneseriealbum. De to første albumene Hitler, Jesus og farfar og Da jeg reddet verden fikk mye oppmerksomhet for sine personlige og humoristiske beskrivelser av eget liv. I den nye historien går hun bort fra det selvbiografiske og forteller historien om bibliotekaren

Marit. Marit har vokst opp på bygda, men har studert og jobber nå i Oslo. Hun har et anstrengt forhold til både moren og hjembygda, men da faren dør tvinges hun til å definere dette forholdet på nytt. Med iherdig idealisme strever hun etter å gjøre de korrekte valgene, men oppnår i løpet av historien nye erkjennelser på hva som er viktig i livet.

Foto: Privat

Lene Ask er født i 1974 og er utdannet fotograf ved Kunsthøgskolen i Bergen. Fram til *Hitler, Jesus og farfar* ble utgitt høsten 2006 var fotografiet hennes medium. Boka om den religiøse oppveksten på Sør-Vestlandet og jakten etter farfaren som var tysk soldat i Norge under krigen fikk god mottagelse og vant flere priser og utmerkelser. Den er også utgitt på svensk. I 2011 ble den valgt ut til årets bok i Hele Rogaland leser, og ble delt ut gratis til fylkets innbyggere. *Da jeg reddet verden* fra 2009 var refleksjoner rundt en reise hun gjorde til Tanzania under oppdrag fra Norad. Hun jobber også som illustratør og har gitt ut tre barnebøker om Familien Rotle og to barnebøker om Jo og Jenny, alle på Gyldendal.

JURYENS BEGRUNNELSE

Lene Ask

Neste gang blir alt riktig

Jippi forlag

Med *Neste gang blir alt riktig* er Lene Ask ute med sin tredje tegneserieroman. De to første, *Hitler, Jesus og farfar* og *Da jeg reddet verden*, fikk mye oppmerksomhet for sine humoristiske beskrivelser med innslag fra tegnerens eget liv. I årets roman beveger Ask seg bort fra det selvbiografiske og inn i fiksjonen. Bygdejenta Mari står i sentrum for fortellingen, hun har flyttet til Oslo for å studere og jobbe som bibliotekar. I visuelle tilbakeblikk får leseren kjennskap til Maris kompliserte forhold til hjembygda og sin egen mor. Romanen beskriver hvordan Mari strever med å markere seg som en tydelig person og gjøre de riktige valgene, i forhold til mor, kjærester og verdigrunnlag. Ask har et godt dramaturgisk grep om fortellingen og beskriver mennesker med stor troverdighet. Med en naivistisk strek og en bevisst fargeholdning beveger hun seg uanstrengt mellom livets små og store spørsmål. En stillferdig fortelleteknikk gir rom for ettertanke og refleksjon.